

Tanperaman ak Kalite Ajisteman an

Chak moun fèt ak yon fason patikilye pou apwoche ak fè eksperyans mond lan—ke yo rele tou "tanperaman." Tanperaman se yon eleman nan sa ki karakterize nou, epi li se rezilta toude faktè byolojik ak anviwònman kap travay ansanm. Chak timoun gen yon tanperaman inik, e paran yo ka kòmanse wè li manifeste nan premye mwa nan lavi yo!

Paran yo gen pwòp tanperaman yo tou. Fason tanperaman yon paran "adapte l" oswa matche ak tanperaman pitit yo kapab enfliyanse kalite relasyon yo epi afekte devlopman an sante timoun nan. Lè paran yo konprann kijan pwòp tanperaman yo ak tanperaman pitit yo fonksyone ansanm, yo ka ajiste apwòch parantal yo pou satisfè bezwen pitit yo.

PA GEN NI BON OSWA MOVE TANPERAMAN, EPI PA GEN NI PI BON OSWA NI PI MOVE TANPERAMAN.

Se vre ke kèk tanperaman pi fasil pou jere pase lòt. Yon timoun ki entans e reyaktif ka pi difisil pou kalme pase yon timoun ki rilaks e fleksib. Yon timoun ki trè timid e ki pran tan pou familiarize ka bezwen plis tan ak sipò lè yo depoze l nan maten nan lekòl matènèl la. Bagay ki pi enpòtan paran yo ka fè se fè timoun yo konnen yo renmen yo e yo aksepte yo pou sa yo ye. Lè yo aprann sou tanperaman, paran yo ka aprann konnen pitit inik yo a epi itilize metòd pou bay swen ki ankouraje devlopman an sante.

TANPERAMAN SE FASON NOU FÈ EKSPERYANS MOND LA.

Gen nèf eleman nan tanperaman ki dekri an brèf anba a. Reflechi sou eleman sa yo ka bay paran yo yon lide sou tanperaman pitit yo. Poze menm kesyon sa yo sou tèt yo ka ede paran yo konprann pwòp tanperaman yo.

1. Nan ki pwen timoun nan aktif? Gen kèk timoun ki pa gen tandans fè aksyon. Yo se "obsèvatè" epi yo renmen pase tan ak lòt timoun epi jwe trankilman. Gen lòt timoun ki se "inisyatè ak enfliyanse" ki toujou sanble ap rale, grenpe ak kouri. Timoun sa yo renmen deplase epi yo pa "move timoun" oswa "enkontwolab", men yo ka bezwen anpil sipèvizyon.
2. Nan ki pwen timoun nan distrè? Sa refere a fasilite ke yon timoun ka kenbe atansyon l sou yon aktivite. Pa egzanp, si ou bay tibebe w la yon tchatcha pandan yon chanjman kouchèt epi li kalme byen vit, li ka nan yon nivo ki pi wo nan echèl distraksyon an. Si yon timoun kontinye ajite menm lè wap eseye distrè yo, nivo distraksyon li ba.

3. Nan ki pwen timoun nan entans? Entansite emosyonèl timoun yo varye. Gen kèk timoun ki entans e reyaktif - lè yo kontan, yo jwaye epi lè yo fache, yo kriye. Lòt timoun manifeste mwen entans nan reyaksyon emosyonèl yo.
4. Èske timoun nan gen karakteristik byolojik plizumwenn nòmal? Eleman sa a refere a regilarite oswa previzibilite nan abitud somèy, manje ak ijyèn timoun nan. Èske aktivite sa yo rive nan menm lè oswa nan diferan lè chak jou?
5. Kijan timoun nan sansib a estimasyon sansoryèl? Gen kèk timoun ki reyaji fòtman a siyal sansoryèl, tankou etikèt rad, kouti chosèt, limyè oswa son, oswa teksti manje. Timoun sa yo ka gen yon nivo sansoryèl ki ba. Timoun ke kalite siyal sansoryèl sa yo pa anmède gen yon nivo sansoryèl ki pi wo.
6. Kijan timoun nan apwoche nouvo moun, nouvo anviwònman ak nouvo aktivite yo? Gen kèk timoun ki "pran tan pou familiarize" e ki pridan ak moun oswa sitiyasyon yo pa abitye avèk yo. Timoun ki "pran chaj" yo apwoche nouvo moun ak sitiyasyon yo avèk eksitasyon.
7. Nan ki pwen timoun nan kapab adapte ak chanjman? Timoun yo reyaji epi tolere chanjman chak jou yo yon fason diferan (tankou yon nouvo jakèt) ak pi gwo chanjman (tankou demenaje nan yon nouvo kay). Gen kèk timoun ki adapte fasilman ak chanjman, pandan ke gen lòt timoun ki jwenn yo pi difisil.
8. Nan ki pwen timoun nan pèsistan? Timoun ki demontre anpil pèsistans jeneralman toujou kontinye ap eseye epi montre mwens fristrasyon lè yo fè fas ak yon defi, tankou jwenn anplasman ki kòrèk pou yon pyès nan yon jedpasyans. Pa egzanp, timoun ki ba nan echèl pèsistans la ka kraze kite sa pi vit oswa vin fristre pi vit lè yo fè fas ak yon jedpasyans.
9. Ki imè nòmal timoun nan? Eleman sa a endike si imè nòmal timoun nan dezagreyab e negatif, oswa satisfèzan e pozitif.

Pou plis enfòmasyon, konsilte atik paran sou [Tanperaman](#) ki te sijere nan vizit 2 mwa a. Zouti evalyasyon sa a ka itil tou nan vizit 18 ak 24 mwa yo.

Konprann Tanperaman: Pitit Mwen an Avè M

Apati de definisyon ki nan paj 1-2 yo, paran an ka fè yon **X** sou liy ki anba yo pou endike kijan li ta dekri diferan eleman tanperaman pitit yo. Apre sa, paran an ka ale nan kesyon yo ankò, fè yon **O** sou chak liy pou endike ki jan yo ta dekri pwòp tanperaman yo.

Yon fwa etap sa a fini, paran yo ak espesyalis HealthySteps la ka note domèn ki kowenside (oswa matche) ant paran an ak pitit la, ansanm ak zòn kote paran an ak timoun nan lwen de youn ak lòt. Èske diferans tanperaman sa yo poze pwoblèm pou paran yo? Èske paran yo gen kesyon sou fason pou yo pi byen sipòte pitit yo nan sitiyasyon sa yo? Lè w devlope yon plan parantal ki pran an konsiderasyon tanperaman timoun nan, sa ankouraje devlopman sante tibebe a ansanm ak relasyon ant paran ak pitit la.

NIVO AKTIVITE

Trè ba An mouvman konstan

DISTRAKSYON

Trè konsantre Trè fasil pou distrè

ENTANSITE REYAKSYON EMOSYONÈL

Entansite reyaksyon an ba. Entansite reyaksyon an wo.

REGILARITE FONKSYON BYOLOJIK YO

Iregilye Trè regilye

NIVO SANSORYÈL

Sansiblite ba Sansiblite Wo

APWOCHE NOUVO MOUN, ANVIWÒNMAN, SITİYASYON

Trè pridan Antre dwat nan

ADAPTASYON A CHANJMAN

Adapte fasilman a chanjman Chanjman trè difisil

PÈSISTANS

Fristre Fasilman Trè pèsistan

IMÈ

Negatif Pozitif